

Vývojová období v českém včelařství.

Ve vývoji našeho včelařství rozlišujeme období:

1. sběrné (lovecké)
2. včelaření lesní (brtnické)
3. včelaření rolnické (domácí)
4. včelaření racionální (řízené)

Včelaření sběrné (lovecké)

Vzniklo v období předhistorické. Lovec lovící zvěř se setkal s dílem včel. Cestu mu ukázal medvěd brtník, původně medojed, který chodil vylupovat včelám hnízda. Lovec puzen zvědavostí si počínal jako medvěd. Poznal, že plásty s medem jsou výbornou pochutinou a že med bude dobrým doplňkem jeho jídelníčku. Vybíral včelstvům jejich plásty a **včely při tom ničil**. Uspokojoval své životní potřeby všemi prostředky, jež mu příroda poskytovala.

Včelaření lesní (brtnické)

Je původem ryze slovanské. Má svůj počátek v mladší době kamenné. Tehdy byl již lid usedlý, zabýval se zemědělstvím, pěstoval rostliny a choval zvířata. Měl svá stálá sídla. V obvodu svých sídel využíval všeho, co mu příroda poskytovala. Tehdejší člověk poznal, že ničením včelstev ztrácí v okruhu svého sídliště živé zdroje medu. Medem sladil pokrmy a připravoval opojný nápoj. Nalezená včelstva již hlídá a chrání před vetřelci.

Vlastní rozvoj lesního včelaření spojujeme až z dobou bronzovou, kdy začíná poptávka po vosku pro vznikající kovolitecké dílny, na tzv. ztracené formy.

Vznikl nový obor lidské účelové práce – **ošetřovatel včel – brtník**. Brtníci byli vážení lidé, vyhledávání dodavatelé medu a vosku pro vznikající průmysl a lid rolnický. Byli velmi zdatní a proslulí, často povoláváni do německých krajin jako včelmistři. Průkopníci lesního včelaření Venedové, založili první sídliště v dnešním Bavorsku až k Wirtenbersku. Na našem území dodnes známe jména jako Brtnice, Brť, Brtná, Lešákov atd.

Včelaření rolnické (domácí)

Zvyšující se poptávka po včelích produktech, přinutila přenést včelstva k obydlí lidí. Lidé se naučili roje hledat, chytat a usazovat do nových obydlí. Na rozdíl od brtníků **se domácí včelaři nazývají včelníci**. Včelaři v úlech špalkových (košnice mají původ germánský) Vznikají nová jména sídel jako Včelákov, Včelnice, Včelnička atd. nahrazují z dřívějška známé Brtníky. Zápis z roku 1123, bylo hojně medu v krajinách rolnických, méně krajích lesních. Ve 13 stol. Zmínky o včelách řídnou a v 15 stol. Nastal pokles včelařství Válečné nájezdy poškozují včelařství. Po husitských válkách nastal opět zájem o včely a jejich med i pro výrobu perníků. 30 letá válka přinesla útlum.

Včelaření racionální

Počátky nastupují od 16 století (úly z prken, zkoumání života včel) Hlavním důvodem proč je uváděno až 18 století je zásah vlády do chovu včel. **Včelařské patenty Marie Terezie z r. 1775 a 1776**. Každý rolník si musel opatřit včely“ celoláník 4 včelstva, pololáník 3 a domkař 1 včelstvo. Byly založeny včelařské školy, V Rakousku byl zájem o včelařské velkochovy, které byly finančně podporovány. Významní včelaři jako Martin Klíma a Josef Antonín Janiš přispívali svými objevy k rozvoji chovu včel. Janiš-rozběrné úly, Wunder-pohyblivé dílo, loučky rámy, Vogl-mezistěny, Hruška-medomet.

Odborným dozorem byly pověřeny Vlastenecko-hospodářské společnosti, od r. 1891 Zemědělská rada a v roce 1941 ustavení Svazu zemědělství a lesnictví, 1945 Jednotný svaz českých zemědělců a od roku 1951 je odborným řídicím orgánem včelařství ministerstvo zemědělství.

V zemědělských radách byli voleni delegáti z řad včelařů jako poradci, spolurozhodovali o výši poskytovaných podpor a rozšiřování **kočovného vyučování včelařství**.

Největším úspěchem bylo splnění dávné tužby a přání všech včelařů a tím bylo v roce 1919 v Praze a později v roce 1924 v Dole u Libčic založení Výzkumného ústavu včelařského, který dále rozšiřoval síť pozorovacích stanic a poboček.

Po roce 1945 a dále se vznikem JZD. ČSSS a SL byly zakládány včelařské velkoprovozy s podporou státu a s využitím moderní technologie. (Tachov, Třeboň, Obora, Včelpo atd).

Po roce 1989 nastupují nové podmínky, které vyžadují především ovládnout **umění tržního hospodářství** se všemi jeho záležitostmi, otevřely se dveře do světa našim produktům a výrobkům, ale zase přispěchala **konkurence trhu**. A proto jsme zde, abychom se společně poradili jak dál. Nemáme se za co stydět Podle zjištění univerzity v TASCONU USA je hodnota přínosu pro život v přírodě **143 x větší** než hodnota všech včelích produktů dohromady **pro ČR 40tis Kč na 1 včelstvo a rok**.

ČSV je v současné době jediným činitelem, který hájí celou problematiku včelařství, nesmíme připustit jeho roztržštění.